

مواد مخدر چیست؟

به هر ماده ای که موجب تغییر در کارکرد طبیعی مغز شود، ماده مخدر می گویند. این تغییرات می تواند به صورت تغییر در خواب، اشتها، یا به صورت هیجان، افسردگی، رفتار نابهنجار، عصبانیت یا اختلال در قضاوت و شعور خود را نشان دهد.

هر چیزی به غیر از غذا، که به منظور تغییر عملکرد بدن و روان استفاده شود ماده مخدر نام دارد.

از آن جا که همه مواد مخدر می توانند خلق و روحیه مصرف کننده را تغییر دهند می توان به آن ها روان گردان نیز گفت یعنی مواد مخدري که باعث تغییر و ایجاد حالات خاص در نحوه تفکر، احساس و اعمال فرد می شوند

مشروبات الکلی
سیگار
قهوه و مواد دارای کافئین
برخی داروهای تجویزی (دiazepam، اکسازپام، ریتالین، متادون، ترامادول و.....)

مواد مخدر (حشیش، تریاک، اکستازی، هروئین، کراک، شیشه و کوکائین)

تعریف وابستگی به مواد مخدر

وابستگی به مصرف مواد مخدر یک بیماری بالینی است (وابستگی که با تظاهرات رفتاری، شناختی و فیزیولوژیک خود را نشان می دهد و باعث می شود فرد مصرف مواد مخدر را به رفتارهای دیگر ترجیح دهد).

تمایل شدید فرد به ادامه مصرف یک ماده مخدر (وابستگی باعث بروز برخی اختلال ها، رفتارها و حالت های غیرعادی در فرد می شود.

ایجاد تحمل: بیمار در دفعات بعدی مصرف، برای رسیدن به سطح قبلی روانی و جسمانی ناشی از اثر ماده مخدر، باید مقادیر بیشتری از آن را مصرف کند.

بروز علائم ترک اعتیاد: با کاهش یا قطع ماده مخدر مصرفی، عوارض ناراحت کننده جسمانی و روانی ظاهر می شود.

در بیشتر بیماران تمایل برای کاهش یا قطع مصرف مواد مخدر وجود دارد ولی بیمار قادر به انجام این کار نمی باشد.

بیمار برای تهیه مواد مخدر، سرمایه و اندوخته های خود، دیگران و خانواده را مصرف می کند.

در پی استمرار مصرف مواد مخدر و تغییرات روانی و رفتاری در بیمار، مشارکت وی در فعالیت های خانوادگی، اجتماعی، تفریحی و شغلی کاسته می شود.

علی رغم آگاهی بیمار از عوارض جسمانی و روانی مصرف مواد مخدر، بیمار قادر به عدم استفاده از آن نمی باشد.

چالش بیماران معتاد در هنگام بستری در بخش

بیماران معتاد در طول دوره بستری در بیمارستان با چالش های مختلفی مواجه می شوند که شامل مشکلات جسمی و روانی ناشی از ترک مواد، نیاز به حمایت روانی و اجتماعی، و مسائل مربوط به پذیرش و تبعیض است. در ادامه به تفصیل به این مشکلات پرداخته می شود:

مشکلات جسمی:

علائم ترک:

بیماران معتاد در طول دوره بستری علائم ترک مواد مخدر را تجربه می کنند که می تواند شامل لرزش، تعریق، تهوع، استفراغ، درد عضلانی، اضطراب و بی قراری باشد. این علائم ممکن است نیاز به مراقبت های پزشکی تخصصی و استفاده از دارو برای کاهش شدت و عوارض آنها داشته باشند .

مشکلات زمینه ای:

بسیاری از معتادان دارای مشکلات جسمی دیگری نیز هستند که ممکن است در طول دوره بستری تشدید شوند یا نیاز به درمان همزمان داشته باشند. این مشکلات

می‌توانند شامل بیماری‌های قلبی، کبدی، ریوی، عفونت‌ها و زخم‌های ناشی از تزریق مواد باشند.

عوارض جانبی داروها:

برخی از داروهایی که برای درمان علائم ترک یا مشکلات زمینه‌ای استفاده می‌شوند، ممکن است عوارض جانبی داشته باشند که نیاز به مدیریت و کنترل دارند.

بی‌خوابی:

اختلال در الگوی خواب و بی‌خوابی از مشکلات شایع در دوران ترک است که می‌تواند بر روند بهبودی بیمار تأثیر منفی بگذارد.

مشکلات روانی:

اضطراب و افسردگی:

ترک مواد مخدر اغلب با اضطراب، افسردگی و نوسانات خلقی همراه است که نیاز به حمایت روانشناختی و درمان مناسب دارد.

وسوسه مصرف:

بیماران معتاد در طول بستری ممکن است با وسوسه مصرف مواد مخدر مواجه شوند که نیاز به مدیریت و مقابله با این وسوسه‌ها دارد.

انزوا و تنهایی:

برخی از بیماران ممکن است احساس انزوا و تنهایی کنند و نیاز به حمایت عاطفی و اجتماعی داشته باشند

عوارض مصرف مواد توسط بیمار در حین بستری در بخش

در صورتی که همراه بیمار مخدر یا مشتقات آن (مثل متادون، ترامادول و ...) را با خود به بیمارستان بیاورد و بدون هماهنگی با پزشک، پرستار، روانشناس و کادر درمان به بیمار خود بدهد و بیمار آن‌ها را مصرف کند، با توجه به اینکه به بیمار در بیمارستان و بخش، داروهای

روانپزشکی، آنتی بیوتیک و ... داده می‌شود، مصرف خودسرانه مواد ذکر شده خطرات بالقوه برای بیمار از جمله مسمومیت دارویی، دلیریوم، آسیب به قلب، آسیب به کبد و کلیه، خواب‌آلودگی و حتی تشنج و کوما را در پی خواهد داشت.

متادون خطر بی‌نظمی یا حتی بلوک قلبی را در پی خواهد داشت و بایستی تحت نظر پزشک مصرف شود. مصرف و ترک ترامادول خطر بروز تشنج برای مصرف کننده را در پی دارد.

مصرف تریاک همزمان با متادون تجویزی در بیمارستان و توسط پزشک، خطر دلیریوم، گیجی، پرخوابی و حتی کوما و مرگ را برای فرد مصرف کننده خواهد داشت. مصرف همزمان داروی بوپرنورفین با داروهای مخدری نظیر متادون، مورفین، دیفنوکسیلات، کدئین و ... تداخل دارد و خطرناک است.

ضمناً داروهای مخدری (متادون، مورفین و ...) با آنتی بیوتیک لینزولید (که در بیمارستان سوختگی به کرات مورد استفاده قرار می‌گیرد) تداخل دارد.

راهکار جهت عدم مصرف مواد مخدر توسط بیمار در حین بستری

برای پیشگیری از مصرف مواد توسط بیماران در حین بستری، باید اقدامات جامع و چندگانه‌ای انجام شود. این اقدامات شامل نظارت دقیق، آموزش و آگاهی‌بخشی، ایجاد محیطی امن و حمایتی، و ارائه برنامه‌های درمانی مناسب است.

اقدامات لازم برای جلوگیری از مصرف مواد:

نظارت دقیق:

نظارت مستمر بر ورود و خروج افراد از بخش بستری و بررسی دقیق وسایل همراه بیماران.

استفاده از روش‌های غربالگری و تست‌های دوره‌ای برای تشخیص زودهنگام مصرف مواد.

مشاهده رفتار و علائم فیزیکی بیماران برای شناسایی نشانه‌های احتمالی مصرف مواد.

آموزش و آگاهی‌بخشی:

ارائه آموزش‌های لازم به بیماران و خانواده‌هایشان در مورد خطرات مصرف مواد و عواقب آن.

توضیح روش‌های ترک و درمان اعتیاد و ارائه اطلاعات در مورد حمایت‌های موجود.

برگزاری جلسات گروهی با حضور مددکاران و روانشناسان برای افزایش آگاهی و کاهش اضطراب بیماران.

ایجاد محیطی امن و حمایتی:

ایجاد فضایی آرام و بدون استرس در بخش بستری برای کاهش میل به مصرف مواد.

تشویق بیماران به مشارکت در فعالیت‌های گروهی و برنامه‌های تفریحی.

تامین نیازهای اولیه بیماران از جمله تغذیه، بهداشت و خواب کافی.

ارائه خدمات روانشناسی و مشاوره به بیماران برای کاهش اضطراب و استرس.

ارائه برنامه‌های درمانی مناسب:

ارزیابی دقیق وضعیت بیمار و ارائه برنامه‌های درمانی فردی.

استفاده از روش‌های سم‌زدایی تدریجی و دارو درمانی برای کاهش علائم ترک.

ارائه خدمات مشاوره و روان‌درمانی برای کمک به بیماران در مدیریت وسوسه و پیشگیری از عود.
برنامه‌ریزی برای پیگیری و حمایت از بیماران پس از ترخیص از بیمارستان.
همکاری با خانواده و اجتماع:
درگیر کردن خانواده بیمار در فرآیند درمان و ارائه آموزش‌های لازم به آنها.
ایجاد ارتباط با مراکز ترک اعتیاد و انجمن‌های حمایتی برای ارائه خدمات پس از ترخیص.
هماهنگی با سایر نهادهای مرتبط برای ارائه حمایت‌های لازم به بیماران.
با اجرای این اقدامات، می‌توان از مصرف مواد توسط بیماران در حین بستری جلوگیری کرد و به آنها در مسیر بهبودی کمک نمود.

ارائه شده توسط واحد روانشناسی و روانپزشکی بیمارستان
سوانح سوختگی امیرالمؤمنین (ع)
تهیه کننده: سارا زهره ای (کارشناس ارشد روانشناسی)
تایید کننده علمی: دکتر امیر پور جعفر